

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, § 89,07.11.2023
Kunnanhallitus, § 450, 13.11.2023

§ 450

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelma, lausunnon antaminen

TUUDno-2023-2216

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, 07.11.2023, § 89

Valmistelijat / lisätiedot:

Heidi Hagman

heidi.hagman@tuusula.fi

kehittämispäällikkö

Liitteet

1 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, Palvelujen verkostosuunnitelma 2023-2030 luonnos, hytelk 7.11.2023

2 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, Lausuntopyyntö 25.10.2023, Palvelujen verkostosuunnitelma 2023-2030, hytelk 7.11.2023

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue Keusote pyytää Tuusulan kunnan lausuntoa palvelujen verkostosuunnitelman luonnokseen 14.11. mennessä.

Tausta ja tavoitteet

Palvelujen verkostosuunnitelman tavoite on parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä varmistaa, että asiakas saa oikeaa palvelua oikea-aikaisesti. Suunnitelmassa kuvataan, miten Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa palveluitaan huomioiden mm. henkilöstön saatavuuden ennusteet, väestöennusteet ja teknologian kehittymisen.

Keusoten palvelujen verkostosuunnitelma on osa hyvinvointialueohjelmaa, jonka hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.9.2023. Verkostosuunnitelmaa ohjaavat hyvinvointialueen strategia 2023–2025 ja palvelustrategia.

Luonnos on Keusoten virkamiesvalmisteluna tehty esitys palvelujen verkostosuunnitelmasta. Suunnitelma visioi tulevaisuuskuvaa palvelujen järjestämisestä vuoteen 2030. Keusoten tavoitteena on, että palvelujen verkostosuunnitelma etenee aluevaltuuston käsiteltäväksi joulukuussa 2023.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan lausunto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta kiittää mahdollisuudesta lausua palvelujen verkostosuunnitelman luonnoksesta ja lausuu seuraavaa:

Lausunnon valmisteluajataulu haastoi osallisuuden toteutumista

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Lausunnon valmistelu-aikataulu ja verkkokyselyyn vastaamisen aikataulu on ollut erittäin haastava kuntien ja asukkaiden näkökulmasta. Lausuntopyyntö saapui kuntiin 24.10. ja lausuntojen määräaika on 14.11. Lausunnon valmistelu-aika on erittäin lyhyt ja Tuusulassa vaikuttamistoimielinten ja lautakuntien kokousajat ajoittuvat siten, että ainoastaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnalla oli mahdollisuus käsitellä lausunto ennen kunnanhallituksen käsittelyä. Käsittely jää siten ohueksi luottamustoimielinten osalta. Lausuntojen antamiselle tulisi varata selkeästi pidempi käsittelyaika. Säädösvalmistelussa kohtuullisena pidetty lausuntoaika on 6-8 viikkoa ja sitä tulisi noudattaa myös hyvinvointialueen lausunnoissa.

Myös kuntatoimijoiden osallistuminen suunnitelman laadintaan on ollut ohutta. Valmistelussa olisi voinut hyödyntää esim. olemassa olevia lukuisia yhdyspintaryhmiä paremmin. Palvelujen verkostosuunnitelman osalta on vaikea arvioida asukkaiden osallisuutta ohjelman valmisteluun ja lausuntoaika on lyhyt myös asukkaiden ja yhteisöjen näkökulmasta.

Hyvinvointikeskusten ja SOTE-keskusten sijoittuminen alueella

Palveluiden verkostosuunnitelma jaottelee alueen sote-palveluita tarjoavat yksiköt hyvinvointikeskuksiin ja SOTE-keskuksiin.

Hyvinvointikeskukset toimivat alueellisten palvelujen keskuksina, ja niistä löytyy kaikki Keusoten tarjoamat sosiaali- ja terveyshuollon palvelut. Hyvinvointikeskuksista saa Keusoten palveluiden lisäksi yritysten, kuntien ja kolmannen sektorin palveluita.

Sote-keskukset tarjoavat perusterveydenhuollon ja sosiaali- ja päihdehuollon palveluja sekä matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja. Sote-keskukset tarjoavat pääsääntöisesti pelkkiä hyvinvointialueen palveluja, eikä niissä toimi hyvinvointikeskusten tapaan esimerkiksi yksityisiä toimijoita.

Hyvinvointialueen keskeisissä kasvukeskuksissa sijaitsee joko hyvinvointikeskus tai SOTE-keskus. Tuusulan kunta katsoo, että hyvinvointikeskukset sijoittuvat väestökeskittymien ja väestömäärän kehityksen sekä palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden kannalta tarkoituksenmukaisiin paikkoihin. Sote-keskukset täydentävät hyvin laajan palvelutarjonnan verkostoa.

Etelä-Tuusulan sote-palvelut ja kiinteistöt

Hyvinvointikeskuksen rakentaminen Etelä-Tuusulan Hyrylään on välttämätöntä

Viimeisten vuosien aikana Tuusulan väestönkasvu on ollut sekä hyvinvointialueen että valtakunnan tasolla huomattavan vahvaa. Tuusulan suhteellinen väestönkasvu oli seitsemänneksi suurinta koko maassa vuosina 2020 - 2022. Etelä-Tuusulan Hyrylä ja sen lähiympäristö on yksi keskeinen koko hyvinvointialueen ja Tuusulan kasvun painopiste.

Tuusulan kunnan kasvusta noin 80 % sijoittuu Etelä-Tuusulaan ja alueen asukasmäärän (ei pidä sisällään Jokelan ja Kellokosken taajamien asukasmääriä) arvioidaan kehittyvän nykyisestä noin 30 000 asukkaasta lähes 40 000 asukkaaseen vuonna 2046. Viimeisimmän väestösuunnitteen mukaan Hyrylän suuralueen väestö

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

kasvaa 8 750 henkilöllä vuoteen 2046 mennessä. Hyrylän kasvu on voimakasta koko väestösuunnitteen ajanjakson 2024-2046, ja suunnitteen mukainen toteuma nojaa kunnan vahvaan vetovoimaan ja asuntotuotantoon.

Hyvinvointialueen palveluiden verkoston arviointia ja palveluverkkopäätöksiä tulee tehdä olemassa olevaan väestöpohjaan sekä ajantasaisiin ja realistisesti laadittuihin väestösuunnitteisiin pohjautuen. Hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelmassa esitetty Tilastokeskuksen väestöennuste perustuu menneeseen kehitykseen, ja se ei huomioi Tuusulan viime vuosien voimakasta väestönkasvua ja kasvustrategiaa sekä kunnan toimenpiteitä, joilla tullaan saavuttamaan Tilastokeskuksen ennustetta huomattavasti voimakkaampi väestökasvu. Tuusula on laatimiensa suunnitteiden perusteella vuonna 2046 yli 50 000 asukkaan kunta.

Etelä-Tuusulaan Hyrylään sijoittuvan uuden hyvinvointikeskuksen toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa (valmistuminen v. 2027) on välttämätöntä alueen suuren ja nopeasti kasvavan väestömäärän, Keusoten palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä henkilöstön näkökulmasta. Hyvinvointikeskuksen rakentaminen Hyrylään palvelee paitsi Tuusulan kasvavan väestön palvelutarpeita, niin myös parempia ja saavutettavimpia palveluita koko hyvinvointialueen asukkaille.

Hyrylän nykyinen terveyskeskus on elinkaarensa päässä

Hyrylän nykyinen terveysasemakiinteistö on elinkaarensa päässä. Hyrylän terveysasema (pinta-ala 13 977 m²) on rakennettu kolmessa vaiheessa; 1. vaihe vuonna 1969, 2. vaihe vuonna 1976 ja 3. vaihe vuonna 1992. Tilat ovat tilaohjelmaltaan vanhanaikaiset, epäkäytännölliset ja tehottomat. Tilojen toiminnallisuus ei vastaa nykypäivän vaatimuksiin ja toimintatapoihin.

Kiinteistölle laaditun pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) mukaan jo lyhyellä (1-5 v) tähtäimellä terveyskeskuksen mahdolliset korjauskustannukset nousevat yli 10 milj. euroon. Suunnitelma pitää sisällään mm. vesi- ja viemärijärjestelmien, ilmanvaihto- ja jäähdytysjärjestelmän, rakennusautomaatiojärjestelmän, alakattojen ja vesikatteen uusimisen sekä julkisivusaneerauksen. Jos peruskorjaukseen lähdetäisiin, syntyisi myös merkittäviä toiminnallisuuden parantamiseen liittyviä kustannuksia sekä väistötilojen kustannuksia. Lisäksi keittiön peruskorjaus aiheuttaisi suuret kustannukset. Tiloissa on myös todettu sisäilmaongelmia, joiden takia on tehty useita henkilökunnan oireilmoituksia.

Etelä-Tuusulan hyvinvointikeskuksen sijainti elinvoimaisessa ja saavutettavassa paikassa

Suunniteltu hyvinvointikeskuksen kortteli sijaitsee Etelä-Tuusulassa Hyrylän keskustassa korttelissa 5729. Hyrylän keskustan pääliikenneväylät ovat Kulloontie (mt. 148) Keravalle, Järvenpääntie (mt. 145) Järvenpäähän, Mäntsälään ja Pornaisiin, Nahkelantie (mt. 139) Nurmijärvelle ja Hämeentie (mt.45) Hyvinkäälle. Etelä-Tuusulan hyvinvointikeskuksesta on sujuvat julkisen liikenteen yhteydet neljän kilometrin päässä sijaitsevan päärautatien varteen Keravan asemalle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Hyvinvointikeskushankkeen sijainti on erinomainen koko Keski-Uudenmaan seudun pendelöintisuunnan painottuessa etelään. Hyrylän sijainti palvelee hyvin myös tästä näkökulmasta useimpien naapurikuntien asukkaiden asiointia. Sekä asiakkaiden että työvoiman liikkumisen näkökulmista sijainti on hyvin saavutettava. Välittömästi hyvinvointikeskuskorttelin viereen Tuusulan kunta on toteuttamassa Hyrylän linja-autoasemaa. Uusi linja-autoasema otetaan käyttöön elokuussa 2024. Hyvinvointikeskuksen saattoliikenteelle on varattu tilaa sisäänkäynnin välittömästä läheisyydestä.

Hyvinvointikeskuksen vieressä on Hyrylän uimahalli ja eteläpuolella laajahko Varuskunnan aukio. Aukion eteläpuolella on Monio, Tuusulan lukio ja kulttuuritalo, joka toimii monitoimijaisena asukkaiden ja yhteisöjen kohtaamispaikkana. Näiden tilojen ja alueiden hyödyntäminen myös hyvinvointikeskuksen toimintojen tarpeisiin on mahdollista. Yhteistyön käynnistämisestä hyvinvointikeskuksessa on käyty keskusteluja myös Keudan kanssa. Sekä Keusote että Keuda hyötyisivät yhteistyöstä ja mahdollisista yhteistilojen käytöstä. Yhteistyö paikallisen oppilaitoksen kanssa parantaa Keusoten rekrytointimahdollisuuksia.

Hyvinvointikeskuksen korttelin asemakaava on lainvoimainen ja yhdyskuntatekniikkaa toteutetaan parhaillaan. Hyvinvointikeskuksen tontilla on rakentamisvalmius jo vuonna 2024.

Saman korttelin alueelle voidaan toteuttaa muitakin toimintoja hyvinvointikeskuksen ohella. Muiden toimintojen osalta ei ole vielä tehty päätöksiä, vaan näiden osalta edetään, kun tiedetään hyvinvointikeskuksen asettamat reunaehdot. Muut toiminnot pyritään suunnittelemaan niin, että ne tukevat hyvinvointikeskuksen toimintaa. Hyvinvointikeskuksen hankkeen valmistelun yhteydessä on käyty keskustelua myös yksityisten palveluntarjoajien sijoittumisesta samaan kortteliin.

Tuusulan kunta omistaa osan hyvinvointikeskuksen korttelista ja loppuosasta kunta on tehnyt maanomistajan, eli Senaatti kiinteistöjen, kanssa kiinteistökaupan esisopimuksen. Kunta hankkii koko korttelin omistukseensa ja myy edelleen hyvinvointikeskuksen tarvitseman osuuden Keusotelle tai sen osoittamalle toimijalle.

Jokelan ja Kellokosken SOTE-yksiköt ja niiden tarve palveluverkossa

Palveluiden verkostosuunnitelmassa kuvataan tarpeen mukaan toimivia sote-yksiköitä. Niiden tehtävänä on täydentää ja varmistaa lakisääteisten palvelujen toteutuminen niillä alueilla, missä palveluja tiivistetään. Sote-yksiköt voivat olla kiinteitä yksiköitä, mutta ne tarjoavat myös liikkuvia palveluita. Tuusulassa tällaisia yksiköitä ovat Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköt.

Tuusulan kunta pitää tärkeänä säilyttää Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköt. Niiden tulevaa tarvetta tulee jatkossa arvioida suhteessa väestöpohjaan ja tulevaan väestökehitykseen, kriittisten lähipalveluiden tarpeeseen, liikkuvien palveluiden toteuttamiseen ja käytössä olevien kiinteistöjen hyvään kuntoon.

Kellokosken ja Jokelan alueilla on Tuusulan kunnan väestösuunnitteen mukaan maltillista väestönkasvua koko suunnittelekauden 2024 - 2046 ajan. Vaikka Tuusulan kasvu keskittyy Etelä-Tuusulaan, myös Jokelan ja Kellokosken taajamat säilyvät elinvoimaisina ja kasvavina. Jokelan alueella on kasvua erityisesti lapsissa ja

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

lapsiperheissä. Eläkeikäinen väestö kasvaa voimakkaasti väestön ikääntymisen vuoksi koko kunnan alueella. Molemmat väestökehityksen muutokset (lasten ja lapsiperheiden sekä ikääntyvien määrä) luovat tarvetta tuottaa jatkossakin kriittisiä lähipalveluita kiinteissä sote-yksiköissä ja liikkuvina palveluina Jokelassa ja Kellokoskella.

Kriittisten lähipalveluiden tarve Jokelassa ja Kellokoskella

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tarkoittaa lähipalveluilla palveluita, joita asukas voi saada liikkuvana palveluna sekä kotiin että kodin lähelle annettuna tai itse menen fyysiseen toimipisteeseen. Digitaaliset palvelut täydentävät palvelutarjontaa ja ovat pääasiassa asiakkaiden käytettävissä ympäri vuorokauden. Ne antavat mahdollisuuksia käyttää sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä palveluita kotoa käsin.

Tuusulan kunta näkee, että Jokelassa ja Kellokoskella tulisi kyetä säilyttämään kiinteät toimipisteet, joissa on tarjolla rajattua sosiaali- ja terveyshuollon palvelua nykyiseen tapaan. Palvelutarjonta voidaan suunnitella siten, että palvelut kohdennetaan heikoimmassa asemassa oleville asiakasryhmille, joilla on eniten haasteita voimavaroissa. Palvelutarjonta voi kehittyä vuosien myötä liikkuvien palveluiden kehittyessä.

Tuusulan kunta katsoo, etteivät hyvinvointialueen liikkuvat palvelut ole vielä kehittyneet eivätkä lähitulevaisuudessa kehity sellaisiksi, että Jokelan ja Kellokosken sote-kiinteistöistä voitaisiin luopua. Mahdollinen Jokelan ja Kellokosken palveluiden supistaminen lisäisi merkittävästi painetta jo ruuhkautuneen Järvenpään JUSTin hyvinvointikeskuksen palveluiden käyttöön. Jokelan palveluiden supistaminen taas lisäisi painetta Järvenpään lisäksi myös Hyvinkään sote-keskuksen palveluihin. JUST:n ja Hyvinkään hyvinvointikeskusten kapasiteetti ei riitä palvelemaan jopa 20-30 % kasvavaa asiakasmäärää. Kellokosken palveluita käyttää tällä hetkellä jo mäntsäläläisiä asukkaita ja toisaalta Jokelan palveluita voi hyödyntää myös mm. osa Nurmijärven tai Hyvinkään asukkaista, mikäli palvelut ovat saavutettavia.

Sote-yksiköissä tulee olla tarjolla kohderyhmän tarpeiden mukaan kohdennettu valikoima sosiaali- tai terveyshuollon palvelua. Sote-yksiköiden palvelutarjonta voi vaihtua dynaamisesti palvelutarpeen mukaisesti, ja sillä vastataan asukkaiden palvelutarpeeseen palveluverkoston tiivistyessä. Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että Jokelassa ja Kellokoskella säilyvät palvelut erityisesti yhteistyö-, yhteisö- ja verkostoasiakkaiden ryhmille. Kaikissa näissä asiakasryhmissä Tuusulan kunta tunnistaa kriittisen lähipalvelun tarvetta, erityisesti lapsiperheiden, lasten ja nuorten palveluiden, ikäihmisten ja pitkäaikaissairaiden kohdalla.

Sekä Jokelan että Kellokosken kasvavalle väestölle esimerkiksi neuvola- ja perheneuvolapalvelut, suun terveydenhuollon palvelut ja vastaanottopalvelut sekä laboratorion palvelut ovat tärkeitä. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kannalta keskeisimpiä lähipalveluita tulee tarjota perhekeskusten lisäksi myös sote-yksiköissä. Hyvinvointialueen tulisi kuvata sote-yksiköiden palvelukonsepti ja yksiköissä tarjottavat palvelut sekä toteuttaa "seiniä" korvaavat liikkuvat palvelut ennen kuin palveluverkkomuutoksia on mahdollista toteuttaa. Palvelukonsepti tulisi rakentaa hyvinvointialueen, kuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyönä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Ikäihmisten terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä ja kotona pärjäämistä voitaisiin edistää tarjoamalla ikäihmisille ennaltaehkäiseviä palveluja, millä saavutettaisiin niin ikään merkittäviä kustannushyötyjä. Myös pitkäaikaissairaiden tarve säännölliseen asiointiin, esimerkiksi laboratoriokokeiden näytteenottoon ja -palautukseen, tulisi turvata lähipalveluna. Tuusulan kunta katsoo, että edellä mainituilla matalan kynnyksen lähellä sijaitsevilla palveluilla saavutetaan kustannushyötyjä tuen ollessa tarjolla helposti ja saavutettavasti. Riittäväillä lähipalveluilla ehkäistään tehokkaimmin tuetumpien palveluiden tarpeen ja hillitään kustannusten kasvua.

Kellokosken ja Jokelan sote-yksiköt osa asiakas- ja tarvelähtöistä palveluverkostoa

Suunnitelman mukaan palvelujen verkosto suunnitellaan jatkossa ensisijaisesti resurssilähtöisesti ja fyysisten toimipisteiden sijainti arvioidaan yksityisen liikenteen 30 minuutin saavutettavuuden näkökulmasta. Tuusulan kunta ei yhdy tähän esitykseen, vaan palvelujen verkosto tulisi suunnitella asiakas- ja tarvelähtöisesti. Ihmislähtöisyys ja yhteistyö ovat hyvinvointialueen keskeisiä arvoja, joita Keusote pyrkii palvelutuotannossaan varmistamaan. Fyysisen palveluverkon tiivistäminen ei edistä näiden arvojen sekä asiakastarpeiden toteutumista.

Toimiva julkisen liikenteen verkosto on avainkysymys palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen joukkoliikenneverkostoa tulisi kehittää merkittävästi, mikäli sote-palveluiden saavutettavuuden on tarkoitus jatkossa nojata vahvasti julkisen liikenteen käyttöön. Tuusulan kunta on lausunnossaan hyvinvointialueohjelmasta todennut, että joukkoliikenteen parantamisen kustannukset jäisivät kuitenkin kuntien maksettavaksi. Tuusulan kunnan kuntaosuus HSL:n jäsenenä on jo nyt korkea eikä kunnalla ole mahdollisuutta kasvattaa HSL:n kuntaosuutta edelleen: päinvastoin kuntaosuuden on tarve laskea eikä palvelutarpeiden ole hyväksyttävää merkittävästi nousta. Tuusulan kunta on lausunnossaan HSL:lle korostanut, että HSL:n vuoden 2024 toiminnassa palvelutasoa ja linjastosuunnittelua tulee kehittää siten, että Keusoten palveluverkko huomioidaan.

Digipalvelut eivät ole kaikille saavutettavia palveluja ja hyvinvointialueen palveluiden tulee olla saavutettavia myös niille, joilla ei digiasioinnin mahdollisuutta. Muun muassa ikäihmisten joukossa on vielä pitkään henkilöitä, joille digitaaliset ratkaisut eivät korvaa läsnä olevaa palvelua. Tämä tulee huomioida palveluiden ja asiakasohjauksen siirtyessä enenevässä määrin verkkoon. Digineuvonnan tarve tulee kasvamaan, mikä on huomioitava yhtenä kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspintana.

Palveluverkkosuunnitelmassa suunnataan vahvasti digipalvelujen varaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta huomauttaa, että suunnitelmassa ei ole mitään mainintaa digipalvelujen saavutettavuudesta apuvälineillä (erityisesti aistivammaiset), tai tilojen ja palvelujen fyysisestä esteettömyydestä. Tilojen ja palvelujen esteettömyys ja digipalvelujen saavutettavuusominaisuudet vaikuttavat olennaisesti siihen, voivatko vammaiset ihmiset niitä tosiasiasa käyttää. Esteettömyys tulee ehdottomasti huomioida myös liikkuvien palvelujen kohdalla, muuten niitä eivät vammaiset ja myöskään monet ikääntyneet liikuntarajoitteiset ihmiset voi käyttää.

Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköiden kiinteistöt hyvässä kunnossa

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kunnan tilapalvelut ovat arvioineet Jokelan ja Kellokosken terveysasemien ylläpidon pitkän tähtäimen suunnitelmia (PTS) sekä lyhyellä (1-5 v), keskipitkällä (5-10 v) että pitkällä (10 v-) tähtäimellä. Kiinteistöissä on vain vähän peruskorjaustarpeita tuleville vuosille, niiden vuokratasot ovat maltilliset ja vuokratasojen ennakoidaan olevan maltillisia myös tulevaisuudessa. Jokelan sote-aseman kattava saneeraus ja laajennus toteutettiin vuonna 2001 ja tuleville vuosille 1-5 v ennakoidaan kohdistuvan vain 50 000 € kunnostustarve (lähinnä valaisinten uusinta, lainsäädännöllinen vaatimus loisteputkien korvaamisesta ja rakennusautomaation toimilaitteiden uusiminen). Kellokosken sote-aseman kattava saneeraus ja laajennus valmistui vuonna 2007 ja tuleville vuosille 1-5 v kohdistuu ainoastaan 30 000 € parannukset (jäähdytysten säädin, valaisinten uusinta ja rakennusautomaation toimilaitteiden uusiminen).

Tuusulan kunnan on mahdollista neuvotella Jokelan ja Kellokosken sote-kiinteistöjen vuokrasta, jotta hyvinvointialue voi tarjota edelleen vähintään keskeisiä sosiaali- ja terveysasemapalveluita Jokelassa ja Kellokoskella. Nämä sote-yksiköt tarjoavat tarkoituksenmukaiset tilat myös liikkuville palveluille. Toistaiseksi liikkuvien palveluiden kehittäminen ei ole sillä tasolla, että palvelut pystyttäisiin toteuttamaan ilman tiloja.

Kunta on tarvittaessa valmis neuvottelemaan ko. kohteiden tyhjiksi jäävien osien vuokraamisesta yksityisten terveys- ja hyvinvointiyritysten kanssa täydentäen palveluntarjontaa terveyspalvelun osalta. Keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa hyvinvointialueelle Jokelassa ja Kellokoskella elinkelpoinen konsepti ja kohtuullinen vuokrataso.

Palveluiden verkosto kokonaisuutena

Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että hyvinvointialue ei luovu kuntien vuokraamien tilojen käytöstä ainakaan tulevien kolmen-viiden vuoden aikana. Ennen tiloista luopumista tulee varmistaa palvelujen häiriötön saatavuus ja saavutettavuus kaikille keskeisille asiakasryhmille koko hyvinvointialueella sekä tilalle on kehitettävien korvaavien palveluiden toimivuus. Keusoten tulee edistää uusiutuvaa palvelujen verkostoa asiakas- ja tarvelähtöisesti.

Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että erityisesti lapsiperheiden ja ikäihmisten palvelujen saatavuutta parannetaan oikea-aikaisilla ja oikein mitoitetuilla, lapsiperheiden ja ikäihmisten tarpeiden perusteella suunnitelluilla palveluilla. Sekä lapsiperheiden että ikääntyneiden tulisi saada neuvontaa ja heidän tulisi voida hakeutua palvelutarpeen arviointiin kaikissa Tuusulan kuntakeskuksissa asioimaan kasvokkain hoitohenkilökunnan kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta huomauttaa, että vammaisten ihmisten palvelujen tulevaisuus hahmottuu palveluverkkosuunnitelmasta huonosti. Vammaisten palvelut ovat kuitenkin suurelta osin lainsäädännöllisesti erityisen järjestämisvelvollisuuden piirissä, ns. subjektiivisia oikeuksia, ja siksi erityisasemassa moniin muihin sosiaalihuollon palveluihin nähden.

Vammaiset ihmiset ovat eri ikäisiä ja palvelutarpeiltaan hyvin heterogeeninen ryhmä. Vammaisten ihmisten kohdalla korostuu huolellisesti tehty palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnittelu sekä ohjaus ja neuvonta. Vammaisten ihmisten palvelut

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

muodostavat kokonaisuuden, jossa toinen palvelu vaikuttaa toisen palvelun tarpeeseen, ja siksi vammaisten palvelujen ohjausta ja päätöksentekoa ei voi ripotella eri tiimeihin tai yksiköihin. Palveluverkkosuunnitelmassa vammaisten ihmisten "tarkennetuista periaatteista" saa käsityksen, että päätöksiä tehdään eri palvelujen osalta eri paikoissa, mm. liikkumisen tuen palveluista sanotaan, että päätökset keskitetään.

Ennen palveluverkon supistamista tulee määritellä, mitkä palvelut ovat tärkeitä tarjota lähipalveluna sekä varmistaa korvaavien esim. liikkuvien palvelujen saatavuus ja toimivuus ennen yksittäisten sote-asemien toiminnan lakkauttamisesta päättämistä. Lähipalveluna on tärkeää pystyä tarjoamaan ainakin neuvola, laboratorio sekä sosiaalihuollon palveluja ja nuorille suunnatut esim. nuorisoaseman palvelut. Näiden palveluiden järjestämiselle ei ole löytynyt korvaavaa tapaa tai korvaavia tiloja, mikäli Jokelan ja Kellokosken sote-aseman toiminta lakkaisi.

Palveluiden konseptointia on tehtävä tulevaisuusorientoituneesti huomioiden kaikki palveluiden tuottamistavat ja liikkuvien palveluiden käyttö, esim. laboratoribussi

Kunnan, hyvinvointialueen, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien ennaltaehkäisevien palveluiden tarve korostuu tulevaisuudessa esim. hoivan, avun ja tuen osalta yksinäisyyden poistamisessa ja liikunnan lisäämisessä sote-kustannusten nousun hillitsijänä.

Hyvinvointialue toimii pääosin kuntien vuokraamissa tiloissa. Hyvinvointialueen tulisi pyrkiä kuntien vuokraamien tilojen vuokraperusteiden harmonisointiin mahdollisten vuokrasäästöjen saavuttamiseksi ja kuntien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

Etelä-Tuusulaan Hyrylään sijoittuvan uuden hyvinvointikeskuksen toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa (valmistuminen v. 2027) on välttämätöntä alueen suuren ja nopeasti kasvavan väestömäärän, Keusoten palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä henkilöstön näkökulmasta.

Ehdotus

Esittelijä: Heidi Hagman, kehittämisspäällikkö

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

- päättää antaa lausuntonsa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelman luonnoksesta.

Päätös

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta

- päätti antaa lausuntonsa Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelman luonnoksesta
- tarkastaa pöytäkirjan kokouksessa
- lähettää lausunnon tiedoksi kunnanhallitukselle.

Kunnanhallitus, 13.11.2023, § 450

Valmistelija / lisätiedot:

Markku Vehmas, Heidi Hagman, Tiina Simons, Katja Elo, Pirjo Siren, Kai Lange

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

markku.vehmas@tuusula.fi, heidi.hagman@tuusula.fi, tiina.simons@tuusula.fi, katja.elo@tuusula.fi, pirjo.siren@tuusula.fi, kai.lange@tuusula.fi
vt.kansliapäällikkö, kehittämispäällikkö, sivistysjohtaja, kehittämispäällikkö,
kuntakehitysjohtaja, tilapalvelupäällikkö

Liitteet

1 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, Lausuntopyyntö 25.10.2023, Palvelujen verkostosuunnitelma 2023-2030, khall 13.11.2023

2 Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, Palvelujen verkostosuunnitelma 2023-2030 luonnos, khall 13.11.2023

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue (Keusote) pyytää Tuusulan kunnan lausuntoa palvelujen verkostosuunnitelman 2023-2030 luonnokseen 14.11.2023 mennessä.

Tausta ja tavoitteet

Palvelujen verkostosuunnitelman tavoite on parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta sekä varmistaa, että asiakas saa oikeaa palvelua oikea-aikaisesti. Suunnitelmassa kuvataan, miten Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa palveluitaan huomioiden mm. henkilöstön saatavuuden ennusteet, väestöennusteet ja teknologian kehittymisen.

Keusoten palvelujen verkostosuunnitelma on osa hyvinvointialueohjelmaa, jonka hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi kokouksessaan 21.9.2023. Verkostosuunnitelmaa ohjaavat hyvinvointialueen strategia 2023–2025 ja palvelustrategia.

Luonnos on Keusoten virkamiesvalmisteluna tehty esitys palvelujen verkostosuunnitelmasta. Suunnitelma visioi tulevaisuuskuvaa palvelujen järjestämisestä vuoteen 2030. Keusoten tavoitteena on, että palvelujen verkostosuunnitelma etenee aluevaltuuston käsiteltäväksi joulukuussa 2023.

Tuusulan kunnan lausunto

Tuusulan kunta kiittää mahdollisuudesta lausua palvelujen verkostosuunnitelman luonnoksesta ja lausuu seuraavaa:

Lausunnon valmisteluaikataulu haastoi osallisuuden toteutumista

Lausunnon valmisteluaikataulu ja verkkokyselyyn vastaamisen aikataulu on ollut erittäin haastava kuntien ja asukkaiden näkökulmasta. Lausuntopyyntö saapui kuntiin 24.10. ja lausuntojen määräaika on 14.11. Lausunnon valmisteluaika on erittäin lyhyt ja Tuusulassa vaikuttamistoimielinten ja lautakuntien kokousajat ajoittuvat siten, että ainoastaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnalla oli mahdollisuus käsitellä lausunto ennen kunnanhallituksen käsittelyä. Käsittely jää siten ohueksi luottamustoimielinten osalta. Lausuntojen antamiselle tulisi varata selkeästi pidempi käsittelyaika.

Myös kuntatoimijoiden osallistuminen suunnitelman laadintaan on ollut ohutta. Valmistelussa olisi voinut hyödyntää esim. olemassa olevia lukuisia yhdyspintaryhmiä paremmin. Palvelujen verkostosuunnitelman osalta on vaikea arvioida asukkaiden

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

osallisuutta ohjelman valmisteluun ja lausuntoaika on lyhyt myös asukkaiden ja yhteisöjen näkökulmasta.

Hyvinvointikeskusten ja SOTE-keskusten sijoittuminen alueella

Palveluiden verkostosuunnitelma jaottelee alueen sote-palveluita tarjoavat yksiköt hyvinvointikeskuksiin ja SOTE-keskuksiin.

Hyvinvointikeskukset toimivat alueellisten palvelujen keskuksina, ja niistä löytyy kaikki Keusoten tarjoamat sosiaali- ja terveyshuollon palvelut. Hyvinvointikeskuksista saa Keusoten palveluiden lisäksi yritysten, kuntien ja kolmannen sektorin palveluita.

Sote-keskukset tarjoavat perusterveydenhuollon ja sosiaali- ja päihdehuollon palveluja sekä matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja. Sote-keskukset tarjoavat pääsääntöisesti pelkkiä hyvinvointialueen palveluja, eikä niissä toimi hyvinvointikeskusten tapaan esimerkiksi yksityisiä toimijoita.

Hyvinvointialueen keskeisissä kasvukeskuksissa sijaitsee joko hyvinvointikeskus tai SOTE-keskus. Tuusulan kunta katsoo, että hyvinvointikeskukset sijoittuvat väestökeskittymien ja väestömäärän kehityksen sekä palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden kannalta tarkoituksenmukaisiin paikkoihin. Sote-keskukset täydentävät hyvin laajan palvelutarjonnan verkostoa.

Etelä-Tuusulan sote-palvelut ja kiinteistöt

Hyvinvointikeskuksen rakentaminen Etelä-Tuusulan Hyrylään on välttämätöntä

Viimeisten vuosien aikana Tuusulan väestönkasvu on ollut sekä hyvinvointialueen että valtakunnan tasolla huomattavan vahvaa. Tuusulan suhteellinen väestönkasvu oli seitsemänneksi suurinta koko maassa vuosina 2020 - 2022. Etelä-Tuusulan Hyrylä ja sen lähiympäristö on yksi keskeinen koko hyvinvointialueen ja Tuusulan kasvun painopiste.

Tuusulan kunnan kasvusta noin 80 % sijoittuu Etelä-Tuusulaan ja alueen asukasmäärän (ei pidä sisällään Jokelan ja Kellokosken taajamien asukasmääriä) arvioidaan kehittyvän nykyisestä noin 30 000 asukkaasta lähes 40 000 asukkaaseen vuonna 2046. Viimeisimmän väestösuunnitteen mukaan Hyrylän suuralueen väestö kasvaa 8 750 henkilöllä vuoteen 2046 mennessä. Hyrylän kasvu on voimakasta koko väestösuunnitteen ajanjakson 2024-2046, ja suunnitteen mukainen toteuma nojaa kunnan vahvaan vetovoimaan ja asuntotuotantoon.

Hyvinvointialueen palveluiden verkoston arviointia ja palveluverkkopäätöksiä tulee tehdä olemassa olevaan väestöpohjaan sekä ajantasaisesti ja realistisesti laadittuihin väestösuunnitteisiin pohjautuen. Hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelmassa esitetty Tilastokeskuksen väestöennuste perustuu menneeseen kehitykseen, ja se ei huomioi Tuusulan viime vuosien voimakasta väestönkasvua ja kasvustrategiaa sekä kunnan toimenpiteitä, joilla tullaan saavuttamaan Tilastokeskuksen ennustetta huomattavasti voimakkaampi väestökasvu. Tuusula on laatimiensa suunnitteiden perusteella vuonna 2046 yli 50 000 asukkaan kunta.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Etelä-Tuusulaan Hyrylään sijoittuvan uuden hyvinvointikeskuksen toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa (valmistuminen v. 2027) on välttämätöntä alueen suuren ja nopeasti kasvavan väestömäärän, Keusoten palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä henkilöstön näkökulmasta. Hyvinvointikeskuksen rakentaminen Hyrylään palvelee paitsi Tuusulan kasvavan väestön palvelutarpeita, niin myös parempia ja saavutettavimpia palveluita koko hyvinvointialueen asukkaille.

Hyrylän nykyinen sosiaali- ja terveysasema on elinkaarensa päässä

Hyrylän nykyinen sote-asemakiinteistö on elinkaarensa päässä. Hyrylän sote-asema (pinta-ala 13 977 m²) on rakennettu kolmessa vaiheessa; 1. vaihe vuonna 1969, 2. vaihe vuonna 1976 ja 3. vaihe vuonna 1992. Tilat ovat tilaohjelmaltaan vanhanaikaiset, epäkäytännölliset ja tehottomat. Tilojen toiminnallisuus ei vastaa nykypäivän vaatimuksiin ja toimintatapoihin. Sote-aseman tilat koostuvat erityyppisistä toiminnallisista ratkaisuista, tilat ovat sokkeloisia ja tiiviitä ja ovat hankalia epidemian hallinnan näkökulmasta.

Kiinteistölle laaditun pitkän tähtäimen suunnitelman (PTS) mukaan jo lyhyellä (1-5 v) tähtämellä terveyskeskuksen mahdolliset korjauskustannukset nousevat yli 10 milj. euroon. Suunnitelma käsittää mm. vesi- ja viemärijärjestelmien, ilmanvaihto- ja jäähdytysjärjestelmän, rakennusautomaatiojärjestelmän, alakattojen ja vesikatteen uusimisen sekä julkisivusaneerauksen. Jos peruskorjaukseen lähdetäisiin, syntyisi myös merkittäviä toiminnallisuuden parantamiseen liittyviä kustannuksia sekä väistötilojen kustannuksia. Lisäksi keittiön peruskorjaus aiheuttaisi suuret kustannukset. Tiloissa on todettu sisäilmaongelmia, joiden takia on tehty useita henkilökunnan oireilmoituksia. Tiloissa on tehty pakollisia sisäilmakorjauksia mm. kuluvan vuoden aikana, minkä vuoksi toimintoja on väliaikaisesti jouduttu siirtämään rakennuksen ulkopuolelle.

Etelä-Tuusulan hyvinvointikeskuksen sijainti elinvoimaisessa ja saavutettavassa paikassa

Suunniteltu hyvinvointikeskuksen kortteli sijaitsee Etelä-Tuusulassa Hyrylän keskustassa korttelissa 5729. Hyrylän keskustan pääliikenneväylät ovat Kulloontie (mt. 148) Keravalle, Järvenpääntie (mt. 145) Järvenpään, Mäntsälään ja Pornaisiin, Nahkelantie (mt. 139) Nurmijärvelle ja Hämeentie (mt.45) Hyvinkäälle. Etelä-Tuusulan hyvinvointikeskuksesta on sujuvat julkisen liikenteen yhteydet neljän kilometrin päässä sijaitsevan päärautatien varteen Keravan asemalle.

Hyvinvointikeskushankkeen sijainti on erinomainen koko Keski-Uudenmaan seudun pendelöintisuunnan painottuessa etelään. Hyrylän sijainti palvelee hyvin myös tästä näkökulmasta useimpien naapurikuntien asukkaiden asiointia. Sekä asiakkaiden että työvoiman liikkumisen näkökulmista sijainti on hyvin saavutettava. Välittömästi hyvinvointikeskuskorttelin viereen Tuusulan kunta on toteuttamassa Hyrylän linja-autoasemaa. Uusi linja-autoasema otetaan käyttöön elokuussa 2024. Hyvinvointikeskuksen saattoliikenteelle on varattu tilaa sisäänkäynnin välittömästä läheisyydestä.

Hyvinvointikeskuksen vieressä on Hyrylän uimahalli ja eteläpuolella laajahko Varuskunnan aukio. Aukion eteläpuolella on Monio, Tuusulan lukio ja kulttuuritalo, joka toimii monitoimijaisena asukkaiden ja yhteisöjen kohtaamispaikkana. Näiden tilojen ja alueiden hyödyntäminen myös hyvinvointikeskuksen toimintojen tarpeisiin on mahdollista. Yhteistyön käynnistämisestä hyvinvointikeskuksessa on käyty

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

keskusteluja myös Keudan kanssa. Sekä Keusote että Keuda hyötyisivät yhteistyöstä ja mahdollisista yhteistilojen käytöstä. Yhteistyö paikallisen oppilaitoksen kanssa parantaa Keusoten rekrytointimahdollisuuksia.

Hyvinvointikeskuksen korttelin asemakaava on lainvoimainen ja yhdyskuntatekniikkaa toteutetaan parhaillaan. Hyvinvointikeskuksen tontilla on rakentamisvalmius jo vuonna 2024.

Saman korttelin alueelle voidaan toteuttaa muitakin toimintoja hyvinvointikeskuksen ohella. Muiden toimintojen osalta ei ole vielä tehty päätöksiä, vaan näiden osalta edetään, kun tiedetään hyvinvointikeskuksen asettamat reunaehdot. Muut toiminnot pyritään suunnittelemaan niin, että ne tukevat hyvinvointikeskuksen toimintaa. Hyvinvointikeskuksen hankkeen valmistelun yhteydessä on käyty keskustelua myös yksityisten palveluntarjoajien sijoittumisesta samaan kortteliin.

Tuusulan kunta omistaa osan hyvinvointikeskuksen korttelista ja loppuosasta kunta on tehnyt maanomistajan, eli Senaatti kiinteistöjen, kanssa kiinteistökaupan esisopimuksen. Kunta hankkii koko korttelin omistukseensa ja myy edelleen hyvinvointikeskuksen tarvitseman osuuden Keusotelle tai sen osoittamalle toimijalle.

Jokelan ja Kellokosken SOTE-yksiköt ja niiden tarve palveluverkossa

Palveluiden verkostosuunnitelmassa kuvataan tarpeen mukaan toimivia sote-yksiköitä. Niiden tehtävänä on täydentää ja varmistaa lakisääteisten palvelujen toteutuminen niillä alueilla, missä palveluja tiivistetään. Sote-yksiköt voivat olla kiinteitä yksiköitä, mutta ne tarjoavat myös liikkuvia palveluita. Tuusulassa tällaisia yksiköitä ovat Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköt.

Tuusulan kunta pitää tärkeänä säilyttää Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköt. Niiden tulevaa tarvetta tulee jatkossa arvioida suhteessa väestöpohjaan ja tulevaan väestökehitykseen, kriittisten lähipalveluiden tarpeeseen, liikkuvien palveluiden toteuttamiseen ja käytössä olevien kiinteistöjen hyvään kuntoon.

Kellokosken ja Jokelan alueilla on Tuusulan kunnan väestösuunnitteen mukaan maltillista väestönkasvua koko suunnittelekauden 2024 - 2046 ajan. Vaikka Tuusulan kasvu keskittyy Etelä-Tuusulaan, myös Jokelan ja Kellokosken taajamat säilyvät elinvoimaisina ja kasvavina. Jokelan alueella on kasvua erityisesti lapsissa ja lapsiperheissä. Eläkeikäinen väestö kasvaa voimakkaasti väestön ikääntymisen vuoksi koko kunnan alueella. Molemmat väestökehityksen muutokset (lasten ja lapsiperheiden sekä ikääntyvien määrä) luovat tarvetta tuottaa jatkossakin kriittisiä lähipalveluita kiinteissä sote-yksiköissä ja liikkuvina palveluina Jokelassa ja Kellokoskella.

Kriittisten lähipalveluiden tarve Jokelassa ja Kellokoskella

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tarkoittaa lähipalveluilla palveluita, joita asukas voi saada liikkuvana palveluna sekä kotiin että kodin lähelle annettuna tai itse menen fyysiseen toimipisteeseen. Digitaaliset palvelut täydentävät palvelutarjontaa ja ovat pääasiassa asiakkaiden käytettävissä ympäri vuorokauden. Ne antavat mahdollisuuksia käyttää sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyviä palveluita kotoa käsin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Tuusulan kunta näkee, että Jokelassa ja Kellokoskella tulisi kyetä säilyttämään kiinteät toimipisteet, joissa on tarjolla rajattua sosiaali- ja terveyshuollon palvelua nykyiseen tapaan. Palvelutarjonta voidaan suunnitella siten, että palvelut kohdennetaan heikoimmassa asemassa oleville asiakasryhmille, joilla on eniten haasteita voimavaroissa. Palvelutarjonta voi kehittyä vuosien myötä liikkuvien palveluiden kehittyessä.

Tuusulan kunta katsoo, etteivät hyvinvointialueen liikkuvat palvelut ole vielä kehittyneet eivätkä lähitulevaisuudessa kehity sellaisiksi, että Jokelan ja Kellokosken sote-kiinteistöistä voitaisiin luopua. Mahdollinen Jokelan ja Kellokosken palveluiden supistaminen lisäisi merkittävästi painetta jo ruuhkautuneen Järvenpään JUSTin lisäksi myös Hyvinkään palveluiden käyttöön. Jokelan palveluiden supistaminen taas lisäisi painetta Hyvinkään sote-keskuksen palveluihin. JUST:n ja Hyvinkään hyvinvointikeskusten kapasiteetti ei riitä palvelemaan jopa 20-30 % kasvavaa asiakasmäärää. Kellokosken palveluita käyttävät tällä hetkellä jo Mäntsälän asukkaat ja toisaalta Jokelan palveluita voivat hyödyntää myös osa Nurmijärven tai Hyvinkään asukkaista, mikäli palvelut ovat saavutettavia.

Sote-yksiköissä tulee olla tarjolla kohderyhmän tarpeiden mukaan kohdennettu valikoima sosiaali- tai terveyshuollon palvelua. Sote-yksiköiden palvelutarjonta voi vaihtua dynaamisesti palvelutarpeen mukaisesti, ja sillä vastataan asukkaiden palvelutarpeeseen palveluverkoston tiivistyessä. Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että Jokelassa ja Kellokoskella säilyvät palvelut erityisesti yhteistyö-, yhteisö- ja verkostoasiakkaiden ryhmille. Kaikissa näissä asiakasryhmissä Tuusulan kunta tunnistaa kriittisen lähipalvelun tarvetta, erityisesti lapsiperheiden, lasten ja nuorten palveluiden, ikäihmisten ja pitkäaikaissairaiden kohdalla.

Sekä Jokelan että Kellokosken kasvavalle väestölle esimerkiksi neuvola- ja perheneuvolapalvelut, suun terveydenhuollon palvelut ja vastaanottopalvelut sekä laboratorion palvelut ovat tärkeitä. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kannalta keskeisimpiä lähipalveluita tulee tarjota perhekeskusten lisäksi myös sote-yksiköissä. Hyvinvointialueen tulisi kuvata sote-yksiköiden palvelukonsepti ja yksiköissä tarjottavat palvelut sekä toteuttaa "seiniä" korvaavat liikkuvat palvelut ennen kuin palveluverkkomuutoksia on mahdollista toteuttaa. Palvelukonsepti tulisi rakentaa hyvinvointialueen, kuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyönä.

Ikäihmisten terveyttä, hyvinvointia, toimintakykyä ja kotona pärjäämistä voitaisiin edistää tarjoamalla ikäihmisille ennaltaehkäiseviä palveluja, millä saavutettaisiin niin ikään merkittäviä kustannushyötyjä. Myös pitkäaikaissairaiden tarve säännölliseen asiointiin, esimerkiksi laboratoriotarkastusten näytteenottoon ja -palautukseen, tulisi turvata lähipalveluna. Tuusulan kunta katsoo, että edellä mainituilla matalan kynnyksen lähellä sijaitsevilla palveluilla saavutetaan kustannushyötyjä tuen ollessa tarjolla helposti ja saavutettavasti. Riittäväillä lähipalveluilla ehkäistään tehokkaimmin tuetumpien palveluiden tarpeen ja hillitään kustannusten kasvua.

Kellokosken ja Jokelan sote-yksiköt osa asiakas- ja tarvelähtöistä palveluverkostoa

Suunnitelman mukaan palvelujen verkosto suunnitellaan jatkossa ensisijaisesti resurssilähtöisesti ja fyysisten toimipisteiden sijainti arvioidaan yksityisen liikenteen 30 minuutin saavutettavuuden näkökulmasta. Tuusulan kunta ei yhdy tähän esitykseen, vaan palvelujen verkosto tulisi suunnitella asiakas- ja tarvelähtöisesti. Ihmislähtöisyys

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

ja yhteistyö ovat hyvinvointialueen keskeisiä arvoja, joita Keusote pyrkii palvelutuotannossaan varmistamaan. Fyysisen palveluverkon tiivistäminen ei edistä näiden arvojen sekä asiakastarpeiden toteutumista.

Toimiva julkisen liikenteen verkosto on avainkysymys palveluiden saavutettavuuden näkökulmasta. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen joukkoliikenneverkostoa tulisi kehittää merkittävästi, mikäli sote-palveluiden saavutettavuuden on tarkoitus jatkossa nojata vahvasti julkisen liikenteen käyttöön. Tuusulan kunta on lausunnossaan hyvinvointialueohjelmasta todennut, että joukkoliikenteen parantamisen kustannukset jäisivät kuitenkin kuntien maksettavaksi. Tuusulan kunnan kuntaosuus HSL:n jäsenenä on jo nyt korkea eikä kunnalla ole mahdollisuutta kasvattaa HSL:n kuntaosuutta edelleen: päinvastoin kuntaosuuden on tarve laskea eikä palvelutarpeiden ole hyväksyttävää merkittävästi nousta. Tuusulan kunta on lausunnossaan HSL:lle korostanut, että HSL:n vuoden 2024 toiminnassa palvelutasoa ja linjastosuunnittelua tulee kehittää siten, että Keusoten palveluverkko huomioidaan.

Digipalvelut eivät ole kaikille saavutettavia palveluja ja hyvinvointialueen palveluiden tulee olla saavutettavia myös niille, joilla ei digiasioinnin mahdollisuutta. Muun muassa ikäihmisten joukossa on vielä pitkään henkilöitä, joille digitaaliset ratkaisut eivät korvaa läsnä olevaa palvelua. Tämä tulee huomioida palveluiden ja asiakasohjauksen siirtyessä enenevässä määrin verkkoon. Digineuvonnan tarve tulee kasvamaan, mikä on huomioitava yhtenä kuntien ja hyvinvointialueen yhdyspintana.

Palvelujen verkostosuunnitelmassa ei ole mitään mainintaa digipalvelujen saavutettavuudesta apuvälineillä (erityisesti aistivammaiset), tai tilojen ja palvelujen fyysisestä esteettömyydestä. Tilojen ja palvelujen esteettömyys ja digipalvelujen saavutettavuusominaisuudet vaikuttavat olennaisesti siihen, voivatko vammaiset ihmiset niitä tosiasiallisesti käyttää. Esteettömyys tulee ehdottomasti huomioida myös liikkuvien palvelujen kohdalla, muuten niitä eivät vammaiset ja myöskään monet ikääntyneet liikuntarajoitteiset ihmiset voi käyttää.

Jokelan ja Kellokosken sote-yksiköiden kiinteistöt hyvässä kunnossa

Kunnan tilapalvelut ovat arvioineet Jokelan ja Kellokosken terveysasemien ylläpidon pitkän tähtäimen suunnitelmia (PTS) sekä lyhyellä (1-5 v), keskipitkällä (5-10 v) että pitkällä (10 v-) tähtäimellä. Kiinteistöissä on vain vähän peruskorjaustarpeita tuleville vuosille, niiden vuokratasot ovat maltilliset ja vuokratasojen ennakoidaan olevan maltillisia myös tulevaisuudessa. Jokelan sote-aseman kattava saneeraus ja laajennus toteutettiin vuonna 2001 ja tuleville vuosille 1-5 v ennakoidaan kohdistuvan vain 50 000 € kunnostustarve (lähinnä valaisinten uusinta, lainsäädännöllinen vaatimus loisteputkien korvaamisesta ja rakennusautomaation toimilaitteiden uusiminen). Kellokosken sote-aseman kattava saneeraus ja laajennus valmistui vuonna 2007 ja tuleville vuosille 1-5 v kohdistuu ainoastaan 30 000 € parannukset (jäähdytysten säädin, valaisinten uusinta ja rakennusautomaation toimilaitteiden uusiminen).

Tuusulan kunnan on mahdollista neuvotella Jokelan ja Kellokosken sote-kiinteistöjen vuokrasta, jotta hyvinvointialue voi tarjota edelleen vähintään keskeisiä sosiaali- ja terveysasemapalveluita Jokelassa ja Kellokoskella. Nämä sote-yksiköt tarjoavat tarkoituksenmukaiset tilat myös liikkuville palveluille. Toistaiseksi liikkuvien palveluiden kehittäminen ei ole sillä tasolla, että palvelut pystyttäisiin toteuttamaan ilman tiloja.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Kunta on tarvittaessa valmis neuvottelemaan ko. kohteiden tyhjiksi jäävien osien vuokraamisesta yksityisten terveys- ja hyvinvointiyritysten kanssa täydentäen palveluntarjontaa terveyspalvelun osalta. Keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa hyvinvointialueelle Jokelassa ja Kellokoskella elinkelpoinen konsepti ja kohtuullinen vuokrataso.

Palveluiden verkosto kokonaisuutena

Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että hyvinvointialue ei luovu kuntien vuokraamien tilojen käytöstä ainakaan tulevien kolmen-viiden vuoden aikana. Ennen tiloista luopumista tulee varmistaa palvelujen häiriötön saatavuus ja saavutettavuus kaikille keskeisille asiakasryhmille koko hyvinvointialueella sekä tilalle on kehitettävien korvaavien palveluiden toimivuus. Keusoten tulee edistää uusiutuvaa palvelujen verkostoa asiakas- ja tarvelähtöisesti.

Tuusulan kunta pitää tärkeänä, että erityisesti lapsiperheiden ja ikäihmisten palvelujen saatavuutta parannetaan oikea-aikaisilla ja oikein mitoitetuilla, lapsiperheiden ja ikäihmisten tarpeiden perusteella suunnitelluilla palveluilla. Sekä lapsiperheiden että ikääntyneiden tulisi saada neuvontaa ja heidän tulisi voida hakeutua palvelutarpeen arviointiin kaikissa Tuusulan kuntakeskuksissa asioimaan kasvokkain hoitohenkilökunnan kanssa.

Vammaisten ihmisten palvelujen tulevaisuus hahmottuu palveluverkkosuunnitelmasta huonosti. Vammaisten palvelut ovat kuitenkin suurelta osin lainsäädännöllisesti erityisen järjestämisvelvollisuuden piirissä, ns. subjektiivisia oikeuksia, ja siksi erityisasemassa moniin muihin sosiaalihuollon palveluihin nähden. Vammaisten ihmisten kohdalla korostuu huolellisesti tehty palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnittelu sekä ohjaus ja neuvonta. Vammaisten ihmisten palvelut muodostavat kokonaisuuden, jossa toinen palvelu vaikuttaa toisen palvelun tarpeeseen, ja siksi vammaisten palvelujen ohjausta ja päätöksentekoa ei voi ripotella eri tiimeihin tai yksiköihin. Palveluverkkosuunnitelmassa vammaisten ihmisten "tarkennetuista periaatteista" saa käsityksen, että päätöksiä tehdään eri palvelujen osalta eri paikoissa, mm. liikkumisen tuen palveluista sanotaan, että päätökset keskitetään.

Ennen palveluverkon supistamista tulee määritellä, mitkä palvelut ovat tärkeitä tarjota lähipalveluna sekä varmistaa korvaavien esim. liikkuvien palvelujen saatavuus ja toimivuus ennen yksittäisten sote-asemien toiminnan lakkauttamisesta päättämistä. Lähipalveluna on tärkeää pystyä tarjoamaan ainakin neuvola, laboratorio sekä sosiaalihuollon palveluja ja nuorille suunnatut esim. nuorisoaseman palvelut. Näiden palveluiden järjestämiselle ei ole löytynyt korvaavaa tapaa tai korvaavia tiloja, mikäli Jokelan ja Kellokosken sote-aseman toiminta lakkaisi.

Kunnan, hyvinvointialueen, järjestöjen ja yksityisten palveluntuottajien ennaltaehkäisevien palveluiden tarve korostuu tulevaisuudessa esim. hoivan, avun ja tuen osalta yksinäisyyden poistamisessa ja liikunnan lisäämisessä sote-kustannusten nousun hillitsijänä.

Hyvinvointialue toimii pääosin kuntien vuokraamissa tiloissa. Hyvinvointialueen tulisi pyrkiä kuntien vuokraamien tilojen vuokraperusteiden harmonisointiin mahdollisten vuokrasäästöjen saavuttamiseksi ja kuntien yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Etelä-Tuusulaan Hyrylään sijoittuvan uuden hyvinvointikeskuksen toteuttaminen suunnitellussa aikataulussa (valmistuminen vuonna 2027) on välttämätöntä alueen suuren ja nopeasti kasvavan väestömäärän, Keusoten palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden sekä henkilöstön näkökulmasta.

Ehdotus

Esittelijä: Kalle Ikkela, pormestari

Kunnanhallitus päättää

- antaa asiaselostukseen kirjatun lausunnon Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle palvelujen verkostosuunnitelmasta
- tarkastaa ja hyväksyä pöytäkirjan tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kokouskäsitely

Vt. kansliapäällikkö Markku Vehmas selosti asiaa kokouksessa.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, kasvatus- ja sivistyslautakunta, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, kuntakehityslautakunta, tekninen lautakunta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Otteen oikeaksi todistaa Tuusulassa 14.11.2023

Pia Rojo
pöytäkirjanpitäjä

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi sähköpostilla (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa § 19) 14.11.2023.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Tuusula asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§450

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.